

Gidsengids

IVN ENSCHEDE

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE



Colofon

De Gidsengids van IVN Enschede verschijnt 4 x per jaar.
Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/afdeling/enschede
en www.facebook.com/IVNEnschede

Redactie Gidsengids

Tijdelijk redactieadres
IVNEnschedesecretariaat@gmail.com

Website en Facebook

* Jan Willem Visschers
tel. 053 476 55 35 - email: jwvisschers@gmail.com
* Erika van Oldeneel - email: erika1961@hetnet.nl

Drukker

* Editoo B.V. te Arnhem
tel. 085 773 774 2 - www.editoo.nl

Lidmaatschap IVN

Aanmelden en opzeggen per email via secretariaat
Contributie per jaar leden € 24,00; huisgenoten € 6,00
Minimale jaarbijdrage donateurs is € 15,00.
IBAN: NL05 INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede

Bestuur

Voorzitter

* Hanneke van Dorp
Wooldrikshoekweg 104
7535 DD Enschede
053-4780392
email: hanneke_van_dorp@planet.nl

Secretariaat

1e secretaris
* Nico van Diepen
Bouwhuishorst 23
7531 EZ Enschede
06-47270894
email: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

2e secretaris

* Vacature

Penningmeester

* Dirk Nijenboer
Van Riebeekstraat 95
7535 ZJ Enschede
053-4311364
email: dendirk@home.nl

Algemeen bestuurslid

* Pim Bosman
Voortsweg 48
7523 CH Enschede
053-4322965
email: whbosman@hetnet.nl

Van harte welkom bij IVN Enschede

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een organisatie met ca. 180 afdelingen in Nederland en ca. 26.000 leden, waarvan ca. 8.000 actieve vrijwilligers. IVN heeft als doel mensen bij de natuur te betrekken en jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk onze natuur is.

Onze afdeling IVN Enschede telt momenteel ruim 100 leden incl. huisgenootleden. Zij zetten zich in op het gebied van milieu, natuureducatie en duurzaamheid. Vooral door het stimuleren van natuurbeleving willen we onze liefde en kennis voor de natuur delen. Tevens organiseren we speciale bijeenkomsten voor onze leden en donateurs. Per kwartaal ontvangen zij het afdelingsblad de "Gidsengids".

Zin om vrijblijvend eens te komen kijken, mee te doen met onze activiteiten of lid worden? Dan kun je contact opnemen met ons secretariaat. Je bent van harte welkom!

Werkgroepen

- * Schoolwandelingen
- * Grijs, Groen en Gelukkig
- * Heemtuin
- * IVN infokraam
- * PR & Communicatie
- * Publiekswandelingen



In dit nummer

- 3 Van de voorzitter
- 4 Verslag ALV 7 april 2022
- 5 Voorwandelen Groot Brunink
- 6 Nestkast onderzoek Vitens
- 7 Nesthygiëne
- 8 Graanpad Ledeboerpark
- 9 Quiz met een glimlach
- 10 Fotocollage Slootjesdag 11 juni 2022
- 11 Ook helpen op slootjesdag is leuk....
- 12 Fotocollage Slootjesdag 11 juni 2022
- 13 Van de redactie
- 14 IVN Bestuurders conferentie
- 15 Gestekelde rozengal
- 16 In mei....
- 17 Kleurplaat
- 18 Bijentuin Koetshuis Ledeboerpark
- 19 Agenda

Coverfoto Slootjesdag - Tineke Eitink

Van de voorzitter

Voor u ligt al weer de tweede Gidsengids van de “tussen redactie”, u leest hier meer over in Van de Redactie op pagina 12. Al lezende zult u merken dat we eindelijk weer een fijn, actief IVN voorjaar hadden. Sneeuw foto's lijken wat misplaatst in een zomer nummer, maar tijdens het voorlopen van de schoolwandelingen op 1 april op 't Groot Brunink werden prachtige sneeuwfoto's gemaakt en het resultaat laten we zien!

Gelukkig was het tijdens de schoolwandelingen prettiger weer en ook daar is een verslag van te lezen. Veel aandacht voor broedende vogels dit keer: Tineke volgde nauwgezet het leven van een jong koolmezen gezin, Nico doet verslag van nestkastencontroles en schreef een boeiend stuk over hoe vogels hun nest (al of niet) schoon houden en zelfs luchtverfrissers gebruiken.

Wageler Samen heeft bij het Lammerinkswönner de akker nieuw ingericht en de hinderlijke kweek en andere onkruiden effectief bestreden. Op de foto's in dit blad is goed te zien hoe mooi de gewassen er bij staan met veel gewenste, bloeiende onkruiden. Wat zal het leuk zijn daar bij de herfstwandelingen met de kinderen te kunnen kijken! Leuk om te bekijken zijn ook de reacties en foto's van onze reuze geslaagde slootjesmiddag! Vergeet tot slot niet de quiz met een glimlach van Nico op te lossen!

In dit nummer staat ook het verslag van de Algemene Ledenvergadering op 7 april 2022. Bewaar dit tot volgend voorjaar! Ik wens alle lezers een fijne zomer en de deelnemers aan ons uitstapje op 23 juli een heel fijne dag!

Hanneke

Jan Oostindië 1933 – 2022

In de vorige gidsengids staat een interview met Jan Oostindië, in deze gids moeten wij stilstaan bij zijn overlijden. Jan is 44 jaar lid geweest van IVN. Met hem verliest IVN Enschede een trouw lid, die in het verleden veel voor IVN heeft betekend. Enschede verliest een bevlogen natuurliefhebber, die zijn liefde voor de natuur op veel manieren heeft overgebracht op anderen. Bij IVN, natuurlijk, maar ook via zijn wekelijkse radio-uitzending en bij Landschap Overijssel. Wij wensen zijn vrouw Joke veel kracht om het verlies te dragen. Bestuur IVN Enschede.



Specht, wisseling van de wacht - Nick Vledder

Verslag van ALV van 7 april 2022

Aanwezig: Tineke Eitink, Lidy Schans, Chris Eijkholt, Peter Baarslag, Henk Brinks, Marieke van Hummel, Erika van Oldeneel, Celia Horst, Louis Knuppel, Marian Lansink – Boensma, Greetje Koster, Frieda Zielman, Jan Muller, Ineke Muijser, Jan Willem Visschers, Arijan Meesters, Pim Bosman, Dirk Nijenboer, Hanneke van Dorp, Nico van Diepen.

Afwezig met kennisgeving: Hans Peters, Lidy Vrijheid, Wim Pauw, Marianne Kerkhof, Nicky Aarts, Mari Berens, Jeanette Eisma, Martien Hoijer.

1. De voorzitter opent om 19:40 uur de vergadering. Extra agendapunt 7a: samenstelling nieuwe kascontrolecommissie.

2. Secretaris meldt de kennisgevingen van afwezigheid. Boeken uit de schenking van Madeleine Gimpel kunnen na afloop van de vergadering aangeschaft worden.

3. Verslag van de ALV van 17 september 2020 wordt goedgekeurd.

4. Jaarverslag 2020 wordt goedgekeurd.

5. Complimenten voor de werkgroep publiekswandelingen voor de flexibele manier waarop zij inspeelden op corona: aanmelden, kleine groepjes, verschillende begintijdstippen, aandacht in de pers. Kleine groepjes hebben veel gidsen als prettig ervaren.

Suggestie voor LGO: foto naar Mens en Natuur.

Facebook: per bericht zo'n 120 views en 20 à 30 personen ondernemen daarna actie.

De redactie is vergeten in de laatste gidsengids een deadline voor copy te vermelden.

Verslag wordt goedgekeurd.

6. De penningmeester geeft een toelichting op de financiële afrekening van 2020 en 2021. Peter Baarslag vraagt of de contributie niet per incassomachtiging kan. Daaraan zitten wat haken en ogen, maar leden kunnen natuurlijk een automatische periodieke betaling aanmaken bij hun eigen bank.

De kerstattenties zijn als zeer positief ervaren en een goed alternatief voor het ontbreken van de oud-en-nieuw-wandeling.

7. De verslagen van de kascontrolecommissie over 2020 en 2021, geschreven door Martien Hoijer, worden voorgelezen door de voorzitter. De vergadering volgt het advies van de kascontrolecommissie en verleent de penningmeester decharge. De voorzitter dankt de kascontrolecommissie en de penningmeester.

7a. Marian Lansink-Boensma houdt zitting in de kascontrolecommissie. Lidy Schans, die reservelid was, wordt gewoon lid. Uit de vergadering meldt Erika van Oldeneel zich als reservelid. De voorzitter dankt deze vrijwilligers op voorhand.

8. In de begroting lijkt het alsof de contributie-inkomsten lager zijn dan vorig jaar, terwijl het aantal leden is toegenomen. Dit wordt veroorzaakt doordat er twee typen leden zijn, lokale leden en landelijke leden. Lokale leden betalen contributie aan onze vereniging en daarvoor moeten wij een afdracht doen aan de landelijke vereniging. Leden die

zich rechtstreeks bij de landelijke vereniging hebben aangemeld voor de afdeling Enschede betalen contributie aan de landelijke vereniging en die betaalt een afdracht aan Enschede. Omdat veel nieuwe leden via de landelijke vereniging lid zijn geworden en veel van de verdwenen leden lokale leden waren, is de verhouding lokaal-landelijk flink gewijzigd. De rechtstreeks geïnde contributie is daardoor lager begroot dan het vorige jaar. Maar aan de uitgavenkant is de afdracht aan de landelijke vereniging (datgene wat voor de lokale leden moet worden afgedragen minus wat voor de landelijke leden wordt ontvangen) veel lager dan in het vorige jaar. Per saldo is er een toename van contributie-inkomsten van €322 begroot ten opzichte van 2021. De vergadering gaat akkoord met een contributieverhoging van €1 tot €25 in 2023.

De vergadering gaat akkoord met de begroting, onder dankzegging aan de penningmeester

9. De samenstelling van het bestuur blijft ongewijzigd. Het aftreeschema wordt vastgesteld. De roep om nieuwe bestuursleden blijft onverminderd van kracht.

10. De Landschapsgidsenopleiding Enschede Haaksbergen (LGO EH) loopt goed. Er wordt druk gewerkt aan een tweede uitvoering in 2022-2023. Mogelijk komt er een cursus als kop op de LGO om de cursisten op te leiden tot natuurgids, de zogenaamde NGO.

De jubileumcommissie heeft indertijd vanwege corona de werkzaamheden gestaakt. Henk Brinks, Marian Lansink – Boensma en Chris Eijkholt willen het weer oppikken, eventueel nog geholpen door Ietje Bijvank.

Er komen uit de vergadering geen leden naar voren die zich melden voor een van de genoemde vacatures.

11. Greetje Koster meent dat in de ALV veel inhoudelijke zaken aan de orde komen, die beter in een soort 'heidag' kunnen worden besproken met een groep actieve leden. Zij krijgt bijval van Chris Eijkholt. Beiden gaan met het bestuur overleggen om te kijken hoe hiermee om te gaan.

Lidy Schans vestigt de aandacht op de actie van de Natuur- en milieuraad om tegels te lichten en geveltuintjes in te richten.

Pim Bosman vraagt of het, gezien het tijdstip, niet verstandig is om de presentatie over zijn safari in Oeganda te schrappen. Vergadering stemt daarmee in, waarna om 21.40 uur de voorzitter de vergadering sluit. Hierna kunnen de leden nog even snuffelen tussen de boeken.



Voorwandeling Groot Brunink april '22



Foto: Tineke Eitink



Muskkruid. Foto: Lidy Vrijheid



Groot hoefblad. Foto: Lidy Vrijheid



Groepje gidsen. Foto: Lidy Vrijheid

Grapje op 1 april?

Het voorlopen voor de schoolwandelingen op Groot Brunink vond dit jaar plaats in de sneeuw. En nee, dat was geen grapje. Zelden zulke koude voeten gehad bij het voorwandelen. Gelukkig werden we door Chris voorzien van koffie, thee en Buurserkoek bij de start.

Het was ook fijn dat we na twee coronajaren weer kunnen uitkijken naar de schoolwandelingen in dit gebied. En bovendien konden we tot ons groot genoegen maar liefst 4 nieuwe (aspirant-) gidsen verwelkomen, zodat we met een flinke stoet het verkenning rondje gingen maken.

De nieuwe gidsen zijn: Gerard, Jan, Ineke en Cor. We hopen dat ze veel plezier aan het gidsen zullen beleven!

Het schuurtje was nog wat rommelig, maar Dinand belooft beterschap voor volgende week. Hij zal de bank onder de overkapping zetten, want het zal een regenachtige aangelegenheid worden.

We konden nog geen zwaluwen ontdekken in de stal, maar wel zagen we onder de sneeuw de grote bladeren van Groot Hoefblad. Na enig uren zagen we ook al vrij vlot de Witte Klaverzuring onder het witte dekentje. Daarna was het natuurlijk sport om het Muskuskruid te ontdekken! En ja hoor, gelukt! Het stond op de ons bekende plaats al volop in bloei. De groene bloempjes staken zelfs mooi af tegen het wit van de sneeuw.

Het boren met de grondboor ging weer als vanouds. De grond was niet erg bevroren. Tot slot stonden we nog even stil bij het perceel waar vroeger het naaldbout voor de mijnen stond en nu alleen nieuwe jonge aanplant die wel goed tegen droogte kan. Lidy Schans liet nog even het creatieve, maar desastreuze werk van de letterzetter zien.

Na een blik op de verondiepte Bruninksbeek, waar helaas geen ijsvogel te bespeuren was, sloten we deze voorbereidings-excursie af met nog een koffie voor de liefhebber.

Lidy Vrijheid, 1 april 2022

"Juf, mag ik die ook meenemen?"

Ik had me na lange tijd weer opgegeven om met basisschool leerlingen in Groot Brunink te lopen. Het voorlopen op 1 april met de gidsen was als van ouds gezellig. Fijn om te zien dat er deze keer 3 nieuwe gidsen mee liepen. Wilma, Jan, Gerard, van harte welkom !

Zo, en dan nu voor het eggie .. Ik was dinsdag 5 april natuurlijk veel te vroeg en kon boer Dinant ter plaatse vragen om nog wat ruimte in het schuurtje te maken. Daarna alle attributen klaarzetten. Ik zag in de kapschuur een klein kalfje staan in een box. Straks ook leuk voor de kinderen. - Samen met Hanneke en Lidy S vingen we de 17 kinderen van groep 6 van de Paulusschool op. Meester Kevin formeerde 3 groepjes en we gingen elk op pad. Hoe fijn is het toch elke keer om zo'n groepje kinderen over de natuur te vertellen en op dingen te attenderen. En ook om hun eigen verhalen en spontane vragen tussendoor te horen.

Na de trekvogels, boomschijf, klimop, wond in de boom, voedselkringloop, klaverzuring, grondboor met bodemlagen en bodem diertjes én verschillende dennenappels, sloot ik af met de waterkringloop. Toen was het ook wel genoeg geweest en heb ik plakkaarten uitgedeeld. Daarop konden ze alles plakken wat ze op de grond in het bos vonden. De kaarten bleken weer een groot succes (dank aan Mariëlle voor de voorbereiding). Er gingen tal van creatieve natuurschilderijtjes mee naar huis. Rond 11.00 uur was iedereen weer bij het verzamelpunt. The kids hadden het leuk gevonden riepen ze enthousiast. En ik.. ik heb ook weer een fijne ochtend gehad. Zo ook een week later met mijn groepje met 3 gezellige meiden van groep 5 van Drakensteyn. Stuk voor stuk nieuwsgierig. Ik heb mijn programma voor die ochtend maar aan de kant gelegd. Want ze vonden onderweg van alles om mee te nemen. Ze hadden hun armen vol en vroegen de oren van mijn hoofd. Yes .. dat pas natuurbeleving !

Hopelijk beseffen steeds meer mensen en ook de Gemeente Enschede dat deze natuureducatie absoluut noodzakelijk is. Een uitgelezen kans om interesse en liefde voor de natuur bij kinderen aan te wakkeren en zo door te geven aan een volgende generatie !

Tineke Eitink



Opbrengst van Groot Brunink wandeling



Baardmannetje - Michiel Deiman

Nestkastonderzoek Vitens-terrein

Al heel lang worden de 341 nestkastjes die hangen op het Vitens-terrein (het waterwingebied aan de Weerseloseweg net voor en tegenover Hof Espelo) gemonitord. Sinds enkele jaren help ik daarbij mee. Vroeg in het voorjaar of laat in het najaar de kastjes schoonmaken, repareren of vervangen, en verder in de loop van voorjaar en zomer ieder kastje drie keer bekijken. Wat tref je er zoal aan? Voornamelijk koolmezen en pimpelmezen. De bonte vliegenvanger komt ook regelmatig voor en een enkele keer een boomklever. Ook vind je wel bosmuizen, wespen en hoor-naars. En helaas vinden we regelmatig vernielde kastjes en een keer zelfs een dode kraai. En die was niet zelf in het kastje gekropen.

De eerste inspectieronde is op 4 mei afgesloten. De stand van zaken in deze eerste ronde: Koolmaas 48, Pimpelmees 40, kool- of pimpelmees 64, bonte vliegenvanger 22, boomklever 1, onbezet 125, overig 41. Overig kan van alles zijn, van bosmuis tot kastje kapot tot kast niet gevonden door de welige braamgroei.

Opvallend dit jaar is de toename van het aantal bonte vliegenvangers. Door het mooie weer in maart waren veel mezen begonnen met nestbouw. Begin april werd het erg koud en de mezen staakten hun activiteit. Dat was tegelijkertijd het moment dat de bonte vliegenvangers terugkeerden in ons land. Die zagen hun kans schoon de 'mezenkasten' te annexeren. Veel van de aangetroffen nesten van de bonte vliegenvanger hadden als fundament een mosnest dat door een mees was gebouwd.

Op maandag 10 oktober zal Chris Walet een lezing geven over de monitoring in het gebied. Van harte aanbevolen. Kinderen die geïnteresseerd zijn in vogels kunnen ook wel een keer, met begeleidende ouder, meelopen en de nestkastjes bekijken. Ze moeten wel tegen een stootje kunnen, want bramen, boomstronken, modder maken de trip niet altijd even makkelijk. Maar wel buitengewoon leuk.

Nesthygiëne

Hoe blijven vogelnesten schoon, met name in de periode dat er jongen zijn? Verschillende vogels hebben daarvoor verschillende oplossingen.

Voor nestvlieders is er natuurlijk geen probleem. Zodra het laatste ei uitgebroed is en het pasgeboren kuiken is opgedroogd en uitgerust van de zware arbeid (uit het ei komen is geen sinecure), vertrekt moeder met kroost op zoek naar voedsel. Er wordt in het nest niet gepoept, want het nest wordt direct verlaten.

Voorbeelden van nestvlieders zijn watervogels als eenden, ganzen zwanen, meerkoeten, futen, maar ook weidevogels zoals de kievit, grutto, scholekster. Voor de webcams van beleefdelente.nl kon je een broedende kievit volgen en later een grutto, maar zodra de jongen waren geboren was het uit met de pret: ouders en jongen gingen meteen op stap buiten beeld van de camera.

Veel grote vogelsoorten houden er een speciale manier op na om het nest schoon te houden. De jongen draaien hun achterste naar de buitenkant van het nest en spuiten een straal ontlasting over de rand van het nest. Dat zie je bij veel roofvogels, maar ook bij de ooievaar en de blauwe reiger. Om te onderzoeken of een reigernest bewoond is, hoef je maar op de grond naar witte 'aanslag' op de plantengroei te zoeken. Wel een pet opzetten.

Op de camera's van beleefdelente.nl bij de slechtvalk, de torenvalk, de visarend en de zeearend is dat heel mooi waar te nemen. De ooievaars voor de camera hebben dit jaar geen jongen grootgebracht, dus daar is deze aangeboren vaardigheid niet te zien. Soms, heel soms, weet een jong de lens van de camera te treffen, met als gevolg een heel troebel beeld.

Veel kleine vogeltjes pakken het op een andere manier aan. De jongen 'verpakken' hun uitwerpselen in een soort van vliesje en de ouders nemen dit pakketje in hun snavel mee het nest uit en laten het op flinke afstand van het nest gewoon vallen. Mezen, roodborstjes, mussen, boomklevers, allemaal houden ze zo hun nest schoon. Heel vaak draaien de jongen hun kontje naar boven en vader of moeder kan het cadeautje zo oppikken en wegbrengen.

Bij de pimpelmees en koolmees zie je dat de ouder fanatiek onder in het nest naar uitwerpselen speurt. Hij/zij duikt dan helemaal onder in de rijke kinderkroost en komt dan triomfantelijk naar boven. Dat is allemaal te volgen via het onvolprezen beleefdelente.nl. Daar zag ik jaren gelden hoe het in zijn werk gaat bij de boomklever. De jongen zitten netjes in een rondje in het nest. Moeder of vader voert het voorste jong, die duikt dan opzij en steekt zijn kontje omhoog. Ouder neemt het poepje mee, en doordat het pas gevoederde jong een beetje opzij duikt, draaien alle jongen als een soort carrousel een stukje mee, en komt het volgende jong vooraan te zitten. Die is bij de volgende voeding aan de beurt om te eten en te ontlasten.

De spreeuw is een verhaal apart. Als de jongen klein zijn, produceren zij een poepzakje, net als in het verhaal hier boven. Maar na één, anderhalve week stoppen ze daarmee en gaan ze over op de methode over-de-rand-poeppen.

Maar spreeuwennesten zijn meestal niet vrij-liggend. Ze zitten bijvoorbeeld onder een scheef liggende of kapot-



Spreeuwennestkast. Foto: Nico van Diepen

te dakpan. Het over de rand poepen gebeurt dan in maar één richting: het gat in de dakpan. Onder de toegang naar het nest krijg je dan een groot spoor van uitwerpselen. Lastig wordt het als een spreeuw in een nestkast broedt. Het vlieggat zit te hoog om door naar buiten te poepen. Dus poepen de jonge spreeuwen weliswaar over de rand van het nest, maar gewoon tegen de wand van de nestkast. Als ze dan na een week of drie uitvliegen, is het in de nestkast een stinkende smeerboel.

Als experiment heb ik twee jaar gelden een speciale spreeuwennestkast gemaakt met een plateau voor het vlieggat. Zie foto. Vorig jaar broedde er een koolmees in, afgelopen winter heeft een specht het vlieggat wat groter gemaakt, maar dit jaar heeft een spreeuwenechtpaar er toch hun domicilie gekozen. Het broednest is gebouwd onder in de kast in het achterste gedeelte. En waarachtig, nadat de spreeuwen aanvankelijk poepzakjes naar buiten brachten, kwamen de jongen al snel voor het vlieggat bedelen en poepten ze ook naar buiten. De sporen zijn te zien onder het vlieggat en zeker ook in de tuin onder de kast.

Nico van Diepen

PS. Een heel ander geval van nesthygiëne zag ik toen een pimpelmees takjes van mijn lavendel plukte en meenam naar het nest. Waarschijnlijk biologische ongediertebestrijding.



De naambordjes zijn in de maak.

Graanpad Ledeboerpark

Op delen van de akker rondom het Lammerinkswönner zijn dit jaar voeder gewassen zoals boekweit, vlas, tarwe, gerst, rogge, haver, veldboon en lupine aangeplant. Langs de akker is een zgn. "graanpad" aangelegd met handgemaakt naambordjes met QR-codes voor de gewassen. De meeste zijn mooi opgekomen en vrijwilligers proberen de akker zo goed als het kan onkruidvrij te houden. Het vlas is door Trix van Niesthoven ingezaaid en wordt door haar onderhouden en gepromoot.

Doel van dit graanpad is om te laten zien hoe de gewassen eruitzien en waarvoor ze gebruikt kunnen worden. De bezoekers kunnen zo kennis maken met nieuwe voeder gewassen, zoals bv de lupine. Bij de IVN Najaarsactiviteit voor groep 4 en 5 is het graanpad altijd een favoriet onderdeel van de kinderen. Er liggen folders met informatie over het graanpad in het Lammerinkswönner. Tineke Eitink



De veldboon, een gezond en eitwitrijk gewas



Met in de verte boekweit, haver en tarwe.



Rijen ingezaaid vlas, bloeit in juni, elk bloemetje maar heel kort.

Libelle gered ...

Tijdens een wandeling over het Korenburgerveen zagen we een grote libelle in het water liggen. Ze zag er levenloos uit. Misschien een mislukte poging om uit te vliegen na verveling van de larve ? Na de bijzondere transformatie van waterdier naar vliegend insect ? Wie weet ... Om met goed nieuws af te sluiten, ze droogde haar vleugels in de zon en heeft het avontuur gelukkig overleefd.



Quiz met een glimlach

Hieronder volgen tien meerkeuzevragen. Kies het juiste antwoord en schrijf de bijbehorende letter op. De tien letters vormen de naam van een uitstekende bijenplant, met name voor hommels en wolbijen.

Veel plezier. Nico van Diepen

Het kruipertje is:

- H. een grasje
- B. een vogeltje
- O. een kevertje

Het witgatje is:

- N. een hommel
- A. een steltloper
- V. een vlinder

De aardappelgal zit op:

- V. aardappel
- A. nachtschade
- R. eik

Het lantaarntje is:

- T. een waterjuffer
- I. een glimworm
- R. een vuurvliegje

De hooiwagen is:

- A. een langpootmug
- E. een langpootspin
- G. geen van beide

De bolderik is:

- A. een streeknaam voor de ganzerik (potentilla)
- E. groeit/groeide in korenvelden
- G. een mannetjes edelhert

De wolfspin vangt zijn prooi:

- H. in een wielweb
- B. in een trechterweb
- S. jagend, op gezichtsvermogen

Veenwortel is:

- N. koningsvaren
- O. salomonszegel
- P. perzikkruid

Heksenmelk is:

- A. overblijvend kruid uit de wolfsmelkfamilie
- U. het sap dat uit een boomwond stroomt
- B. het gele sap van een stinkende gouwe

Schorsmarpissa is:

- N. een springspin
- O. een orenkruiper
- S. een pissebed



Long music - Celia Horst



Ook helpen op Slootjesdag is leuk!

“Dag allemaal, kijken jullie ook zo blij terug op afgelopen zaterdag? Wat was de Slootjesdag weer een succes! We hebben zo'n 75 kinderen een spetterende middag aan en in het water mogen geven!!! En dan hebben we het nog niet eens over al die papa's, mama's, opa's, oma's en andere volwassenen die er ook waren... Wat heb ik veel genieten de gezichten gezien in het Zweringbeekpark! Het weer werkte dan ook wel heel fantastisch mee. Het voelde bijna aan als een vakantiedag.”

Dit schreef ik (Celia) aan de gidsen, kort na de Slootjesdag die we dit jaar eindelijk weer konden vieren. Deze keer met de hulp van een heel aantal nieuwe mensen. Leuk dat jullie meededen! Dat anderen er ook zo van genoten hebben kun je lezen in de reacties die ik terugkreeg:

Het was een mooie en intensieve dag (ook door de warmte). En voor mij als onervaren gids gold dat ik samen met de kinderen en ouders leerde. En zoals 1 van de ouders zei, een mooie manier om kinderen achter hun scherm vandaan te halen. En wat mij opviel is dat natuur niet gebonden is aan leeftijd en dat het ook kinderen met elkaar verbind.

* Laura Tuller

Voor mij was het de eerste 'Slootjesdag' Ook ik heb genoten van die glunderende en onderzoekende toetjes! Volgend jaar weer! Tip: IVN -pijl/verwijsbordjes plaatsen. Trof meerdere mensen die de locatie zochten.

* Roos Platvoet

Voor mij was het ook de eerste keer en heb genoten van alles wat er gebeurde en van de organisatie!!!

* Peter Engbers

Hierbij mijn indruk van de Slootjesdag 2022: ik val in herhaling maar het was een ontzettend leuke mooie middag met volgens mij een grote opkomst en enthousiaste kinderen samen met hun moeders/vaders, opa's en oma's. Het liep soepel met de betalingen, bijna iedereen had gepast geld. Een enkeling wilde pinnen, maar deze was waarschijnlijk verlopen (deze misschien bij een volgende keer kort van te voren even checken) en deze 3 personen hebben het geld overgemaakt. De button en potloodje (welke bijna iedereen weer terug bracht) en het boekje om alles in op te zoeken en aan te kruisen vonden ze prachtig. Aan het einde kwamen ze enthousiast vertellen wat ze allemaal gezien hadden en gingen tevreden met een diploma en een steen of schelp uit de doos van Jan Willem weer naar huis. Er werden nog 2 opzoekkaarten, 2 tekenkaarten en een boek over waterleven verkocht.

* Marian Boensma

Wat een mooie slootjesmiddag was dat! Mooi weer, veel leuke bezoekers, veel enthousiaste vrijwilligers, veel geïnteresseerde andere IVN-ers die even een kijkje kwamen nemen en heel veel leuke, interessante vangsten van kinderen om te bekijken. Een heerlijke, drukke middag!

* Hanneke van Dorp

De slootjesdag van 11 juni 2022 kan, wat mij betreft, worden aangemerkt als een zeer geslaagde dag. Het was een prachtige zomerse dag en dat heeft er ongetwijfeld toe bijgedragen dat er sprake was van grote opkomst: maar liefst konden we 75 kinderen verwelkomen!

Het enthousiasme van de kinderen was hartverwarmend, maar ook ouders die met veel geduld bezig waren. Wat mij ook opviel was de goed verzorgde organisatie rondom het gebeuren, dit kan alleen gerealiseerd worden met een goede voorbereiding.

* Louis Knuppel

Het was inderdaad een prachtige Slootjesdag waarbij het weer zich van zijn beste kant liet zien. Het was lekker warm, waarbij zelfs enkele kinderen gingen zwemmen in de vijver. Ook werden er veel (verschillende) dieren en planten gevonden en deze moesten natuurlijk onderzocht worden. Ook was er best veel belangstelling voor de proefjes in verband met de waterkwaliteit. De proef met het rode kool sap (kijken of het water zuur is of zeepachtig, of dat het als drinkwater is?) is ongeveer 10 keer uitgevoerd. Telkens stonden er meerdere kinderen met ouders te kijken, maar ook goed te helpen. Tevens konden wij ook nog een keer het proefje doen met de punaise op het water. 1 drupje afwasmiddel is dan genoeg om de punaise direct te laten zinken. Datzelfde gebeurd met diertjes op het water als er zeep in komt.

Verrassend voor de kinderen, maar ook voor veel grote '-kinderen' was, dat cola net zo zuur is als de azijn die je thuis gebruikt. Door de vele suiker erin smaakt deze toch lekker, maar gezond is het niet. Zeker niet voor het gebit. Al met al was het een heerlijke leerzame dag in de natuur.

* Jan Muller

Een verrijkende dag voor jong en oud! Heb er veel, maar nog lang niet genoeg, geleerd. Wat werd er veel aangereikt om de kinderen eindeloos te laten ontdekken. Iedereen was enthousiast!

* Margré Buffinga

Wat was het weer een succes! Enthousiaste kinderen, papa's en mama's, opa's en oma's en laten we de mensen van IVN niet vergeten. Mooi weer en zoveel beestjes maakten er een echt waterfeestje van. Nog geen twee jaar maar dat deurtje bij het slakje dat was wel heel spannend. “Hallo slakje” en “dag slakje”. Even over de verlegenheid heen komen en niet meer weg willen na het eerste torretje... De kleine waterbeestjesexpert van vier jaar. De wat oudere kinderen met kikkers en torren en tot hun middel in het water. Nee, het bleef niet droog, het werd drijfnat maar niet door de regen: puur door het enthousiasme. Allemaal bedankt voor weer een prachtige herinnering en tot volgend jaar dan doen we het gewoon precies zo weer.

* Anneke Blom

Kortom: het was weer een Slootjesdag zoals we ze zo graag vieren! Fijn dat er zoveel helpende handen waren, in de voorbereidingen, maar ook spontaan op de dag zelf! Zonder dat was het niet zo'n geslaagde dag geweest. Ook was het heel erg leuk dat er een heel aantal IVNers een kijkje kwamen nemen. En zelfs ook foto's maakten. Zo kunnen we allemaal nog eens nagenieten van een spetterende dag in het Zweringbeekpark!

* Celia Horst



Kraam IVN Enschede weer aanwezig op Nationale Molendag 2022

Op zondag 15 mei 2022 vierden zo'n 900 molens in Nederland dat ze dit stukje cultureel erfgoed in ere houden. Ook Wissink's Møl in Usselo deed hier aan mee.

Naast verschillende andere kramen was ook IVN Enschede aanwezig met haar kraam bij de Wissink's Møl in Usselo.

Evenals vorig jaar had Jan Willem wederom een aantal veldbloemen uit de directe omgeving van de molen verzameld en deze in flesjes geplaatst (zie foto). Het was ook leuk te zien dat verschillende mensen zich uitgedaagd voelden het juiste naambordje bij de juiste veldbloem te plaatsen.



Flesjes met veldbloemen Foto: Louis Knuppel



Impressie Molendag sept. 2021 Foto: Louis Knuppel

Van de redactie

Nadat Celia Horst en Tineke Eitink na 8 jaar de werkzaamheden eind 2021 voor de Gidsengids hadden beëindigd, moest er een oplossing worden gevonden de gids in de huidige vorm te laten voortbestaan. Eenieder was en is ervan overtuigd dat een blad als de Gidsengids toch de meest serieuze manier is om de IVN leden te informeren aangaande allerelei activiteiten van de IVN.

Dat de Gidesengids onder Celia en Tineke een behoorlijk hoog redactioneel niveau had bereikt, zette een eventueel vervolg door een nieuwe redactie direct op scherp. De huidige uitdaging beperkt zich evenwel de Gidsengids de komende periode in ieder geval te laten verschijnen. Mogelijk dat op termijn eenzelfde niveau kan worden bereikt als voorheen, wie weet.

Het aanleren hoe het programma werkt waarin het blad wordt aangemaakt, dat was de eerste opdracht. Uiteraard hebben Celia en Tineke ons met raad en daad bijgestaan (en zullen dat ook wel blijven doen), waardoor het inmiddels wel gelukt is 2 edities te laten verschijnen.

De huidige redactie, bestaande uit Nico van Diepen, Hanneke van Dorp en Louis Knuppel moet gezien worden als een tussenoplossing. De bedoeling is dat zich een nieuwe redactie zal gaan vormen.

Voelt u zich aangesproken om mee te willen werken bij het voortbestaan van de gids, meldt u zich dan aan via het emailadres: IVNEnschedesecretariaat@gmail.com

Louis Knuppel

IVN Bestuurdersconferentie

Dit verslag is grotendeels gebaseerd op het verslag van IVN, met wat persoonlijke accenten.

Met ongeveer honderd andere bestuurders van IVN-afdelingen woonde ik op 16 april in Baarn een bestuurders conferentie bij. Op de agenda stonden actuele thema's die merendeel naar voren gekomen waren uit een enquête die tevoren door 44 besturen was ingevuld.

's Ochtends was er eerst een lezing door Dave Ensberg-Kleijkers (directeur Jantje Beton) over "Het belang van buiten spelen". Hij verkende de vele kansen die er zijn voor samenwerking met IVN.

Vincent van der Veen (productmarkt manager IVN Kind en Natuur) vertelde in "De groene scholenrevolutie" zijn persoonlijke verhaal en visie op groen in het onderwijs. Hij vindt dat de nood zo hoog is dat een revolutie nodig is en dat IVN daarin een belangrijke rol kan spelen.

Rob Meijers (verenigingssecretaris IVN) presenteerde tenslotte de meest opvallende resultaten uit de enquête die als opmaat voor de conferentie is gebruikt.

In de middag werden in drie rondes acht workshops gegeven. Van de drie ik ik volgde was de meest informatieve Vergrijzing en vergroening door Joost van Alkemade (directeur NOV)

De heer Alkemade gaf zijn inzichten over hoe je als vrijwilligersorganisatie om kunt gaan met vergrijzing én vergroening van het ledenbestand. Een belangrijke boodschap die hij meegaf is dat je ook op een positieve manier naar oudere leden kunt kijken en ze kunt zien als de dragende krachten van een afdeling. Jongere mensen doen ook veel vrijwilligerswerk, maar op andere plekken, bijvoorbeeld met betrekking tot hun kinderen. Als je die bij IVN wilt betrekken zal dat dus betere lukken met thema's die daar bij aan sluiten. Een nuttige tip over het werven van vrijwilligers was dat je je eerst eens in moet denken wat de mensen die je zou willen vinden zoeken in vrijwilligerswerk. Als je vooral aandacht besteedt aan wat ze daarvan bij jou kunnen vinden en dan probeert de taken vooral zo te verdelen dat ze passen bij de personen, zonder te veel in vaste functies te denken, dan lukt het vast veel beter. Dat sprak mij wel aan.

In de workshop Experiment activeren leden gingen Angela en Charlotte met de bestuurders in gesprek over de beste manier om leden actief te krijgen en te houden.

Actieve leden zijn het hart van elke afdeling. Er komen steeds meer signalen dat het lastig is voor afdelingen om actieve leden te vinden, vooral ook voor coördinerende en bestuurlijke functies. Tegelijkertijd neemt het aantal nieuwe leden bij IVN de laatste jaren toe. En van die nieuwe leden geeft ruim 30% aan dat ze interesse hebben om actief te worden. In het project "Warm welkom" wordt, samen met afdelingen, een aanpak ontwikkeld waarmee meer leden actief worden en blijven. Alle afdelingen kunnen de ontwikkelingen volgen, want we delen de mogelijkheden en ervaringen in de Ons IVN-groep Leden activeren/leden actief maken.

Ik hoorde hier niet heel veel waar onze afdeling, vooral Werkgroep PR nog niet mee bezig is. Voor het experiment heb ikk ons dus niet aangemeld.

Leden van de Landelijke Raad, de Raad van Toezicht en de beroepsorganisatie gingen in de derde workshop: wat betekent 1IVN voor de afdelingen met bestuurders in gesprek over de fusie van IVN tot één organisatie en wat dit voor afdelingen kan betekenen. Belangrijke boodschappen hieruit zijn dat het steeds beter gaat, maar dat een goede communicatie cruciaal is voor de verdere samenwerking tussen de beroepsorganisatie en de afdelingen. Ook is communicatie belangrijk om de naamsbekendheid van IVN bij het grote publiek te vergroten.

Meer informatie over de presentaties en de workshops is te vinden op binnen deze groep op OnsIVN. In de evaluatie is door veel deelnemers positief gereageerd op de organisatie en de inhoud van de conferentie. De algemene conclusie is dat de conferentie een goede manier is om de band tussen de beroepsorganisatie en afdelingen te versterken. Het advies is dan ook om de conferentie regelmatig, bijvoorbeeld tweejaarlijks, te organiseren.

hanneke.

Goed nieuws

Na een lange periode van stilte zijn we bij IVN Enschede nu gelukkig weer zover om onze plannen op te pakken om een welkomstbijeenkomst voor nieuwe leden te organiseren. We hopen hen in het najaar in een persoonlijke uitnodiging meer informatie te kunnen geven over het hoe en wanneer.



Foto: Tineke Etnik

Impressie vliegveld wandeling

Foto's gemaakt tijdens het voorwandelen voor de excursie Vliegveld, dat plaatsvond op 23 mei jl. De excursie heeft inmiddels ook plaatsgevonden.



Wandelen, kijken en overleggen wat we zien - Greetje Koster



beemdtkroon Foto: Greetje Koster

Gestekelde rozengal

Waarneming vers uit de tuin.

Op een gammel bankje in mij tuin viel mijn blik ineens op een heel apart stekelig dingetje, er bleken er nog een paar te zitten op een rozenblad. Dat moest wel een galletje zijn. Al weet je dat een naam je niet veel wijzer maakt, ik ging toch even zoeken.

Eerst de zoekopdracht "stekelige gal op rozenblad" op internet. Dat bracht me naar de bekende pluizige rozengallen. Dat is dit niet. Het oude Gallenboek dat ik in 1991 kreeg van Piet Jonker (toen een actief ouder IVN-lid) leverde meer resultaat: een herkenbaar plaatje (hoewel lang niet zo intrigerend als de werkelijkheid), een korte beschrijving en een naam.

Het is *Rhodites rosarum*, een niet algemene gal op diverse soorten rozen. De wespjes verschijnen in mei juni van het tweede jaar. Met die naam kon ik verder het internet op. Tegenwoordig blijkt de soort *Diplolepis nervosa* te heten. In het Nederlands Gestekelde rozengal. De Engelse naam is leuker: Sputnik Gall Wasp. Inderdaad, veel wijzer ben ik niet geworden, maar mooi zijn ze!



In mei ...

En dan zie ik dat een koolmeesje met insectjes in de snavel mijn nestkastje in vliegt. Eindelijk .. de eitjes zijn uit, er zijn jongen.

Toen 2 jaar geleden een nieuwe schutting werd geplaatst heb ik meteen nestkastjes opgehangen. Vogeltjes, jullie zijn welkom. Maar niks hoor, nada, noppes, helemaal niets. Af en toe kwam er even een koolmeesje kijken, maar blijven, ho maar.

Een paar weken geleden valt het me ineens op. Er vliegen steeds koolmeesjes het nestkastje in. Regelmatig komen ze over vliegen met fijn nestmateriaal in hun snavel.

En dan is het een tijdje stil. Maar dan ineens, op 6 mei dus, begint het. Het leek wel een voeder estafette. In en uit het nestkastje, in en uit het nestkastje.. Pa heeft zijn volle snavel amper geleegd of daar is ma alweer. En beide met een snelheid en power waar je mond van open valt. Wat een drive hebben die kleine beestjes. Grappig om te zien hoe pa elke keer een tussenstop maakt op het vogelhuisje dat ik in de buurt van het kastje heb gezet, terwijl ma in één keer het kastje in vliegt.

En ja hoor. Daar is dan eindelijk het moment dat er opgewonden gepiep uit het nestkastje komt als pa of ma komen voeren. Op Google zag ik dat het ongeveer 19 dagen duurt voor de kleintjes uitvliegen. Dat zal dus rond 25 mei zijn.

Die volgende fase begon echter gisteren al, op 23 mei. Ik zit in de schaduw te lezen en het valt me op dat zowel pa als ma koolmees niet meer voeren, maar op de schutting luid zitten te kwetteren. Zouden ze de jongen soms naar buiten willen lokken ? Na een ochtendje observeren lijkt dat inderdaad het geval. Ik zie een koppie voor het gat verschijnen. Spannend .. zowel voor het jong, voor pa en ma als ook voor mijzelf. Hoe leuk is dit. Puur natuur, op 2 meter afstand!

Dat uitvliegen schijnt nog niet zo makkelijk te zijn. Ik zie een paar keer een klein koppie en hoor druk fladderen binnenin het nestkastje. Ja hallo, zó kom je er niet uit hoor. Na een tijdje wordt blijkbaar duidelijk hoe het werkt. Kijk nou, daar gaat ie. Wat een feest !

Onder het genot van een kopje thee zien mijn vriendin en ik smiddags nummer 2, 3, 4, 5, 6 en 7 uitvliegen. De een landt wat verdwaast in de klimop en de ander hangt wat ongemakkelijk aan de muur .. zó vermakelijk om te zien. Oké, dat was het dan. Of .. toch niet ? Hoor ik nou nog meer gepiep in het kastje ? Ja hoor, er zitten er nog meer. Even later zie ik weer een klein koppie voor het gat verschijnen. En dan floep, weg.. en nóg een, en nóg een .. In totaal was ik getuige van het uitvliegen van 10 koolmeesjes. Good luck, kleintjes !

Nb Ook interessant: het artikel van Nico over nesthygiëne elders in deze gids en kijk www.beleefdelente.nl van de Vogelbescherming, voor meer vogel lief en leed.

Tineke Eitink



Voedertijd voor de koolmeesjes



'Mijn' roodborstjes - Nico van Diepen



Bijentuin Koetshuis Ledeboerpark

Op Wereldbijendag heeft groep 4 van OBS Zuid uit Glanerbrug de nieuwe bijentuin geopend. Eerder hebben zij al de bijenleskast met vrolijke bloemen en kleuren beschilderd, deze is direct in gebruik genomen, dezelfde ochtend heeft de klas een bijenles gevolgd gegeven door imkers Rita en Martien. In de weken die volgen zullen nog zeker 20 andere basisschoolklassen een les volgen over de bij, verzorgd door imkers van de bijenvereniging Enschede.

De nieuwe bijentuin staat vol met inheemse planten, die nectar en stuifmeel leveren, aan zowel de honingbijen, als aan vele wilde bijensoorten en andere insecten. De tuin is onderdeel van de nieuwe educatieve bijenlandschaproute (4km) die volop in ontwikkeling is en hopelijk dit najaar al te bewonderen zal zijn. Op verschillende punten in het gebied zijn aanpassingen gedaan die de biodiversiteit bevorderen.

Het koetshuis van de bijenvereniging is centraal gelegen in het Abraham Ledeboerpark en is iedere zondag tot oktober geopend van 13:00 tot 16:00. Kom gerust een keer langs om een kijkje te nemen in de bijentuin of het bijenmuseum, of maak een praatje met één van de imkers. (Bron : Facebook Wageler Samen)



Foto: Barbera Lagraauw



Foto: Barbera Lagraauw

Dieren in eigen tuin!

“Dieren in eigen tuin” is de naam van de nieuwe tentoonstelling, die tot half augustus in bezoekerscentrum het Lammerinkswönnert te beleven is.

In een tuin leven dieren. Die vinden daar eten, een plek om te slapen of om een nest te maken. Dat doen ze allemaal op hun eigen manier. In de tentoonstelling kun je leren, zien en beleven hoe de dieren dat in jouw tuin doen en wat je kunt doen om dieren naar jouw tuin te lokken.

Steenbreekhuisje

Kinderen kunnen zelfstandig tegels uit de tuin van het steenbreekhuisje verruilen voor groen en ervaren dat de dieren weer terugkomen wanneer wij ze weer leefruimte geven! Bovendien kan het regenwater zo sneller, op lokaal niveau, zijn weg naar de bodem vinden zonder het rioleringsstelsel te overbelasten. (Bron : Facebook Wageler Samen)



Midzomer

Op de langste dag, 21 juni, had ik het genoeg samen met Hanneke van Dorp en Lidy Schans op het Aamsveen te mogen gidsen. Ik zeg mogen, omdat het voelde als een cadeautje. Het weer was perfect met een graad of 22, we hadden ieder een groep van 10 enthousiaste belangstellenden en de zonsondergang was fabuleus.

Het was een prachtige avond voor het vertellen over vrouw Koelkamp en de wolf, hè-mannekes, geheimzinnige blauwe (pest)wolkjes en het verband tussen de koekkoek en de gelijknamige bloem.

Lidy Vrijheid

Agenda

Zomeravondwandeling op Lonnekerberg

Genieten van rust en stilte op 60 meter hoogte? Ga dan op vrijdag 1 juli mee met de zomeravondwandeling op de Lonnekerberg nabij Enschede.

Met de natuurgidsen van Landschap Overijssel en IVN Enschede ontdek je dit gevarieerde gebied, waar loof- en naaldbomen elkaar afwisselen. De wandeling begint om 19.00 uur en duurt ongeveer 2 uur.

De Lonnekerberg is zestig meter hoog en onderdeel van het stuwwalcomplex Enschede-Oldenzaal. Het gebied is rijk aan reeën, vossen en marters. Al wandelend met onze gidsen geniet je van de rust en stilte en de Jufferbeek die door het gebied meandert.

In samenwerking met Landschap Overijssel & IVN Enschede. Kijk op onze IVN website en voor aanmelding: www.landschapoverijssel.nl

De IVN groene jaar-kalender najaar

Juli

1- 2 Nachtvindernacht

Vlindertelling (datum volgt)

Augustus

13 Internationale dag van de wolf

26 - 28 Nacht van de vleermuis

Vleermuistelling (datum volgt)

September

2 - 4 Fête de la Nature

6 Duurzame Dinsdag

23 Bodemdiertjesdagen (tot 5 okt)

24 Europese dag van de Paddenstoel

Spinnentelling /Egeltelling (datum volgt)

Oktober

1-31 IVN Herfstcampagne

4 Wereld Dierendag / Eet geen vlees

29 Nacht van de Nacht

Twentse Landdag 18 september 2022



Stad ontmoet platteland

Na 4 jaar wordt er eindelijk weer een Twentse Landdag in het Enschedese Ledeboerpark georganiseerd.

Tijdens deze hernieuwde ontmoeting tussen stad en platteland op zondag 18 september a.s. nemen boeren- en andere plattelandorganisaties ons mee in de wereld van veekeuringen, marktpresentaties, educatieve activiteiten, streekproducten en vele doe-en kijkdemonstraties. Tevens wordt er aandacht besteed aan hoe we in de toekomstige duurzame voedselvoorziening, woningbouw, energieopwekking en recreatie samen een plek kunnen geven op het platteland. Er zijn diverse proeverijen en voor kinderen leuke en educatieve activiteiten.

Ook onze eigen bekende IVN kraam is dan in het Ledeboerpark te vinden (waarschijnlijk in de buurt van het koetshuis/bordes). Het kraamteam geeft informatie over het IVN Enschede, verkoopt boeken, zoekkaarten, veldgidsen enz. En er zijn aanverwante praktische dingen, zoals loeppotjes, kwartetspellen, leuke sleutelhangers, enz. te koop. Alles uiteraard in verband met de natuur.

Er worden meer dan 75 standhouders en 15.000 bezoekers verwacht. De toegang is voor iedere bezoeker gratis. Allen van harte welkom op de Twentse Landdag op zondag 18 september van 10.00 – 17.00 uur.

Werkgroep Publiekswandeling

De werkgroep Publiekswandelingen heeft voor de tweede helft van dit jaar de volgende activiteiten:

Zomeravondwandelingen in samenwerking met Landschap Overijssel, aanmelden via de website van Landschap Overijssel

- Lonnekerberg, 1 juli (zie eerder op deze pagina)

De volgende wandelingen zijn exclusief van IVN Enschede, meer informatie en aanmelden via de website van IVN Enschede

- 3 augustus, reeën-wandeling in de avond op het Buurserzand in samenwerking met IVN Haaksbergen
- september?, De Wee???
- 20 oktober, in de herfstvakantie, paddenstoelen kijken met kinderen en hun (groot)ouders
- 28 oktober, paddenstoelenexcursie
- 8 december, doorstapwandeling van maximaal 10 km.

Wie mee wil met voorwandelen met de IVN-wandelingen mag zich melden bij ivnenschedepubliekswandelingen@gmail.com. Er kan een beperkt aantal personen mee.

Inleveren copy

Copy voor de najaars Gidsengids graag vóór 1 oktober 2022 o.v.v. "Copy Gidsengids". Tijdelijk adres: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

INDIEN ONBESTELBAAR: REDACTIE GIDSENGIDS
BURGEMEESTER STROINKSTRAAT 375
7547 RH ENSCHEDE

ivn natuur
educatie
Enschede

